

235). *Esmarrar-se* i (× *ESGARRIAR-SE*); *esmarriar-se*. *Desmarrir*, -it, *desmarricar*. *Esmarrit*, *esmarriament*. *Emmarrit*; *emmarriment*.

Marriment [Llull], cap com aquest mot fou i ha restat (almenys literàriament) en la llengua: «stant 5 rellat burguès en esta dolor e est *marriment*, esdevenc-se ---» (*Merav.*, *NCL* III, 8); «--- menys atrob dels hòmens qui amen Déu vertaderament, pus fort creix ma dolor e més multipliquen mos *marrimens*» (*Blanq.* I, 209.7) i passim en Llull, i a molts medievals, com «goig sens tot *marriment*», *Tuglat*, 104. Avui mateix, encara que molt literari, no manca en escr. que detesten el macarrònic: «la festa --- fou deliciosamente llarga i embafadora, *marriment* de tantes hores sospirades, que més es frueix a esperar-les que a sentir-les passar ---», *Cor.* (*Ll. St. Llorenç*, I, iii, § 6, 73; *O. C.*, 342b12); «agafava unes rauxes de *marriment*...», *Ru.* (*Pinya d. R.* I, 162); potser sí que també l'ombra dels trobadors pesava un poc sobre aquest mot («ab dolor et ab *mariment*», «dat *marriment* et dolor», «*marrimén*», *Jaufré*, 8483, 8625, 10457 etc.).

Marrada [1345] molt antic ja sobretot en els sentits figurats de 'moviment tortuós', 'manegament equivoc': «no us respondrà dret ne a profit, mas va per *marrades*», «la serp cuyda escapar tostempers per fer *marrades* a aquell que la persegueix; e per tal, cant la mustela la vol alciure, ella li fa, sots la terra, via longa e estreta, en la qual la mustela està amagada ---», *Eiximeinis* (*Terç*, *NCL* VI, 135; ed. *NCL* II, 25.2). Però ja també en l'acc. itinerària que després ha predominat [«flexus viae, iter sinuosum», *DTo.* 1647] i que ha pertangut al català més corrent: «va entró en la *marrada* del camí que va a Tírig», *Privilegis de Catí* al. 1345 (*BSCC* xv, 88); i que avui segueix pertanyent a tots els tons de llenguatge, sense excloure'n el més elevat: «S'hi acostava pantejant --- / mes ay, lo promontori que hi obira / sembla un penyal per l'ona descalçat / --- / fent *marrada*, ab molt greu, a l'aspra serra, / busca ab dalé més planejanta terra / mes son cor jovenívol no pot més / ---», *Atl.*, original de 1877 (*Introd.*, 17.1, per més que en l'ed. del 78 ho canvià en *desviant-se de*); del cat. antic potser va arribar a Múrcia, sobretot si *mairada* «curva, vuelta» en un doc. de 1275 (*GaSoriano*, p. 193) fos errat per *marrada*, cosa fàcil.

En aqueix sentit, i amb tots els matisos, no sols 'revolt, volta que allarga un camí' el tenim avui en el llenguatge oral de tot el domini, des del Maestr. (*Lez mairades* o *amañades* NL a la Salzadella, 1961 = *IGC* 51 × 23); Serrat de les *amañades* per on puja el camí ral de Tuixén a la Coma de Cardener, per guanyar l'elevat 50 Port del Comte (1964); a Cerdanya i la Garrotxa està molt estesa la variant nasalitzant *manrada* (*Les Manrades* el grandióss vessant que remunten els camins des de Sant Aniol d'Aguja, ja famós en temps dels Trabucaires); per revolts del camí anoto *manñades* a tot Cerdanya (Riu del Pendís, Vilallobent, 1935, Osseja, Porta, 1959).

Altreament hi ha també altres accs.: *mañada* 'llobada en llaurar' (Estaon de Cardós, 1934); *mañadetes* són com unes esses que fan (en dansa o cerimoniàl) tres 60

majorals o camarlers, amb flors a les mans, per la Festa Major de Benasc («mayordons dan ramos fan ez *mañadetes*», 1965).

L'àrea de tal derivat itinerari ultrapassa la frontera del nostre domini amb el gascò: aranès central *marregada* «rodeo», d'on potser extret regressivament l'aranès comú *marrèc* «rodeo», «revuelta en el camino», baix-aranès *mañè* id. (*Corom.*, *VocAr.*, 83b), Luixon *marrèt* id. (*Bouts d. Mount.* xxvii, 57), forma que s'estén fins al cat. del Pallars Superior: *lez mañècs* nom del vessant de muntanya per on s'enfilava el vell camí al poble d'Arestui (1964).

El mot ha sofert en molts altres parlars un encreuament amb diversos sinònims, especialment amb *revincola* (postverbal de *revincolar* = *re-+vinc(o)lar*, més comú avui *rebrincola* amb *r* repercussiva): d'on *marrincola* a la Garrotxa: «els de Talaixà, Oix y Baget empenían les *marrincoles* del Salt de la Núvia» (des de St. Aniol), *MrnVayreda* (*Puny.* IV, 88 (74)); també 20 amb aplicació més àmplia: «vostè no sap quines *marrincoles* fa el nostre terme» 'reclus, sortints de les afrontacions' Vidrà (1953).

Amb influència de *ganxo* (*ganxa*, *ganxada*), *marrinc-/revincola* es tornà *marranxola* o *marrinxola* a Pallars i Ribag.: *mañagòles* 'revolts del camí' (cap a Castanesa o Vilaller, 1957) i cat. local de la Vall d'Aran segons un corresponsal de Griera o de l'I. E. C.; coexistent en les mateixes localitats amb el comú *marrada*: a la Vall d'Assua els sento tots dos: «la font és prop d'unes 30 *mañagòles*» 'rebrincoles del camí' (Braní però també *mañades* Rialb, Roní, 1964), «Les *Marrades* de la Llèmpia», m'expliquen a Cabdella, són un seguit de *mañagòles* que fa el camí de Riquerna (1964), i també amb metàtesi: les *řemagòles* 'rebrincoles del camí' 35 Castissent (1957) amb ultracorrecció de l'apitxat que ja comença a l'altra ribera del riu; i atribuït a Tremp, potser aproximadament, *AlcM*; *ramanxola* («Lleida», *DAG.*).

Paralelament, partint de *revincola/marrincola* (supra), surt *řemingòles* 'giragonxa que fa un pujant de camí' Pardines de Ribes (1969), i diversos derivats en *řemingol*-ross. (*AlcM*): *remingol* Pau Berga i Ant. Cayrol («JPCerdà»), *remingolar* i *remingolejar* 'caragolar-se' (serps, flames), Saisset, *remingolada* i *remingolet* 'frase melòdica del flabiol' Pau Berga (segurament una coda, o caragol de fi, o reilet) (i *remingola* «alt-emp.», *AlcM*).²

En fi hi ha també influència o contaminació de (*ar*)*remangar*, *arro-* (*MA*, que al capdavall també és retorçiment de la roba), i que, actuant sobre *remingola*, *remangola* (i els citats tots), n'ha fet *remango* o (*ar*)*romango*, tant en el sentit itinerari com en el figurat: *los remangos* 'marrades' en el Pall. Jussà (Moror, 1957), *řománego* Segrià (*Racó del Romango* muntanya amunt de Soses, 1964);³ i deu ser ben viu en el català limítrof perquè, parlant català, usaven molt els aranesos *arumánigus* per 'circumloquis, explicacions complicades i insinceres': «feve molts arromangos enta dirme ---» etc. (1926-30). El *DAG.* cita «fent grandíssims 60 *remangos* ab les cames y brassos», de l'any 1539, que